

آينه

انتقاد

دفاع مسلم از غیر مسلم

● علی مطهری؛ فرضا بپذیریم که تبصره یک ماده ۲۶ اصلاحیه قانون شوراها که کاندیداتوری پیروان ادیان الهی دیگر را مجاز شمرده است خلاف شرع است، این نوع عمل‌کردن فقهای شورای نگهبان که می‌گویند هر لحظه که ما احساس کنیم قانونی خلاف شرع است ابلاغ می‌کنیم و آن قانون از اعتبار ساقط است، هرکس هم اعتراض کند مخالف نظام است. معنی حرف شما این است که قوانینی که سال‌هاست در حال اجراست و قبلا نیز به تأیید شورای نگهبان رسیده است، ناگهان اعلام می‌شود که اعتبار ندارند... طبق این رویه، هر روز صبح که از خواب بیدار می‌شویم باید ببینیم چه قوانینی از طرف شورای نگهبان مردود اعلام شده است... در کلام جناب آقای جنتی در ماجرای حذف خاتم مینو خالقی از مجلس‌دهم پس از کسب آرای لازم، مشهود بود. ایشان گفتند می‌دانیم که قانون می‌گوید پس از رأی‌آوردن یک کاندیدا اگر سند جدیدی درباره صلاحیت او پیدا شد باید در زمان بررسی اعتبارنامه‌ها در مجلس رسیدگی شود اما چسون می‌دانیم مجلس او را رد نمی‌کند خودمان رد می‌کنیم تا مسئولیت شرعی به گردن ما نباشد. اینجا هم قاعدا ت همین‌طور است و فقهای محترم می‌خواهند روزتر به مسئولیت الهی خود عمل کنند غافل از این که نظام امور کشور را به هم می‌ریزند و حقوقی از مردم ضایع می‌شود. معنی این کار این است که هیچ قانونی پایدار نیست و هر لحظه ممکن است لغو شود. این امر با طبیعت قانون سازگار نیست. امیدوارم از این رویه که کیان نظام جمهوری اسلامی را تهدید می‌کند بازگردید و البته مجلس به وظیفه ذاتی خود در دفاع از ثبات قوانین و حقوق شهروندان عمل خواهد کرد.

منطق

منطق مواجهه نظام با کارکنان بی‌بی‌سی

● از کارکنان ایرانی بی‌بی‌سی باید پرسید آیا شما در خدمت یک کشور متخاصم که علیه وطن شما و دولت قانونی آن اقدام می‌کند، نیستید؟ آیا شما بخشی از ابزار انگلیس در مبارزه با نظام جمهوری اسلامی نیستید؟ اگر تحول در مفهوم جنگ را بپذیریم و سلاح گرم را به قلم و بیان تاویل کنیم شما چه فرقی با رجوی دارید که در دامن صدام متخاصم قرار گرفت؟ اگر نظام جمهوری اسلامی اقدامات انگلستان علیه خود را خصمانه می‌داند- که می‌داند- باید با سربازان انگلستان در جنگ نرم چگونه برخورد کند؟ مگر تلویزیون بی‌بی‌سی اکنون در خدمت اپوزیسیون نظام جمهوری اسلامی به عنوان کارشناس از دانشگاه‌های مختلف دوفوق‌آباد نیست؟ چرا نظام تلقی دشمن‌انگاری از آن نداشته باشد؟ مگر قاعده هر جنگی این نیست که امکانات دشمن غنیمت به حساب می‌آید؟ اما هنوز نظام جمهوری اسلامی اموال شما را در ایران مصادره نکرده است؟ اگر ما با کارکنان بخش فارسی بی‌بی‌سی در این نقطه عزیمت به تقاهم برسیم که انگلستان در عرصه بین‌الملل به عنوان دشمن ایران عمل می‌کند چرا باید از برخورد نظام با پیاده‌نظام آن تعجب کنند؟ مگر می‌شود کسانی لحاف و کرسی خود را در منزل پدری گذاشته باشند و به جبهه دشمن بپیوندند اما بخواهند هیچ‌کس به این لحاف و کرسی تعرض نکند یا آن را به آتش نکشند... از شبکه‌سازی، تیرتدهی و خط‌ط‌های بعضی از عناصر بی‌بی‌سی فارسی به رسانه‌های داخلی فعلا می‌گذریم، شاید در نوشته‌ای دیگر به آن بپردازیم.

منطق

صلح ملی، هدف مطبوعات متعهد

● بهزاد نبوی؛ شروع انتشار روزنامه «جامعه‌فردا» را به فال نیک می‌گیرم و برای روزنامه‌نگارانی که در آن قلم خواهند زد، آرزوی موفقیت دارم. مسئولان نشریات معتدل و مایه‌نور را، اعم از اصلاح‌طلب و اصولگرا، به شعار «صلح دوفقانونی ملی» و در واقع همان شعار «آشتی ملی» سرور گرامی‌ام. رئیس دولت اصلاحات توجه می‌دهم. ابتدا می‌خواهم عبارتی را در فرهنگ سیاسی‌ کشورم وضع کنم و ما «صلح دوفقانونی ملی» سخن بگویم. مراد من وضعیتی است که در آن مردم کشور فارغ از تمرکز روی اختلافات... توافقی می‌کنند تا برای دادن فرصت به تغییرات مسالمت‌آمیز سیاسی و اجتماعی... رابطه دورنی خود را مبنای پذیرش یکدیگر به صورت دو فاکتو تنظیم نکنند... یعنی بپذیرند دیگری وجود دارد، نمی‌توان وجود او را انکار کرد، قابل حذف نیست و عقاید و برنامه‌هایش در جامعه ریشه دارد. این دیکته‌ای است که وضعیت کنونی خطرکشور - که نیازی به شرح و بسط آن نمی‌بایم - به تاریخ ما و ما می‌کند.

منطق

چند نکته درباره حضور زنتی شورای شهر رید

● دکتر جلیل مجبی؛ نکته اول این است که حکم قانون اساسی در مورد اقلیت‌های دینی حکمی خلاف اصل است... حکم خلاف اصل قانون اساسی در ورود اقلیت‌ها علاوه براین که قابل تسری به جای دیگر نیست، کم تفاوت دیگر هم با آنچه در قانون شوراها آمده است دارد و آن این است که برای اقلیت‌های دینی در مجلس شورای اسلامی حدنصاب تعیین شده است و تعیین اینـ حدنصاب از باب این‌که موجب نمی‌شود که اکثریت مجلس به طور اتفاقی غیرمسلمان شود از بین می‌پرد...

politics@sharghdaily.ir

سیاست

خشت کج راهبردهای انتخاباتی

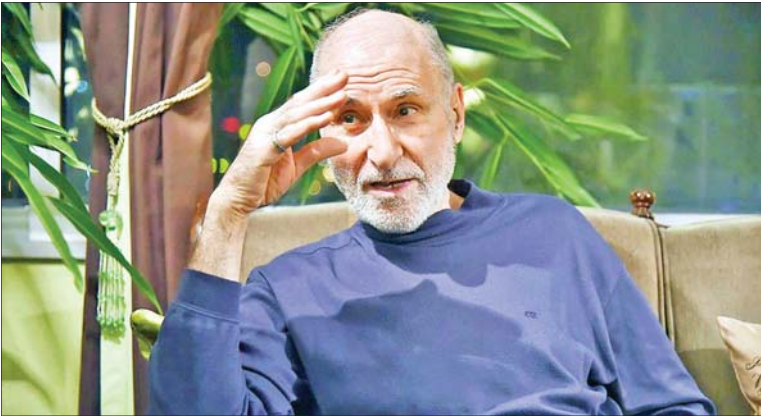

عکس: رونوفه رستمی، شرق

سنجش قرار گیرد. اعلام شفاف مواضع، بخش مهمی از هویت فرد یا حزب را مشخص می‌کند. بخش دیگر، کارنامه رفتاری و سابقه فرد یا حزب در حوزه عمل است که بای راستی آزمایی کارآمدی و پایبندی اخلاقی را به میان می‌کشد و از رهگذر آن، انتخاب‌کنندگان به یک داوری درباره اینکه فرد یا حزب مورد نظر تا چه اندازه در پیگیری برنامه‌های اعلام‌شده‌اش توانا یا ناتوان و نیز به‌لحاظ اخلاقی پایبند یا گریزیای است، دست پیدا می‌کنند. اما آیا راهبرد انتخاباتی‌دو جناح رقیب (اصلاح‌طلبان و اصولگرایان) در انتخابات‌هایی که در چند دهه گذشته در آن شرکت داشته‌اند، نشانی از چنین لوازم منطقی انتخابات‌های دموکراتیک توسعه و پیشرفت داشت؟ اگر فرد یا فهرست افراد منتخب در فردای انتخابات به هیچ‌یک از شعارها و وعده‌های مطرح‌شده در کارزارهای انتخاباتی پایبند نماند، بر چه اساسی می‌تواند مورد بازخواست قرار گیرد؟ توجه داشته باشید که راستی آزمایی کارآمدی (که پیش از این از آن سخن رفت)، پاسخ‌هایی مانند «می‌خواهیم ولی نمی‌گذارند» را از اعتبار می‌اندازد. درست است که در عرصه عمل و به‌ویژه عمل سیاسی، خواستن همیشه با توانستن مترادف نیست، اما انتظار بجای رأی‌دهندگان از فرد یا افرادی که خود

روایت بهزاد نبوی از آخرین دیدارش با مرحوم راستی:

گفت هر روز برایت دعا کردم

آن‌هم برای فردی که از نظر ما دیدگاه‌های سنتی داشت، ثابا اگر بتواند فردی را که به حجاب اعتقاد ندارد، به خاتم محبیه‌ای تبدیل کند که کار خیلی خوبی است. همین مثال مشی اخلاقی ایشان را نشان می‌دهد. در ایامی که از نظر فکری مواضع من را قبول نداشتند، دراین‌باره که از سوی بسیاری از مخالفان فکری، مرتب از او سو+استفاده می‌شد، آزادمنشانه و شجاعانه از من دفاع کردند.

●«شاید بتوان گفت اختلاف‌های ما با ایشان عمدتا بر سر مواضع فکری و عملکردهای اجرایی ما بود. خصوصا از زمانی که من و آقای سلامتی در دولت شهید رجایی به‌عنوان وزرای ایشان حضور پیدا کردیم، اختلاف‌ها تشدید شد یا شاید حتی بتوان گفت، ایجاد شد.

●«دلیلش هم حضور من در راس ستاد بسیج اقتصادی و اعمال سیاست‌های سهمیه‌بندی کالا بود که در آن زمان علیه آن به‌شدت تبلیغ می‌شد. آقای سلامتی وزیر کشاورزی وقت هم به‌دلیل اجرای قانون اصلاحات ارضی مصوب شورای انقلاب، مورد انتقاد هم‌فکران آقای راستی بود. در واقع اختلاف‌ها از این نوع بود. به‌طورکلی نگاه ما به عدالت اقتصادی با نگاه آن مرحوم متفاوت بود. ایشان درباره عدالت معتقد بود اگر به همه آنچه در احکام فقهی اسلام آمده عمل کنیم، عدالت حاکم می‌شود و کار اضافی لازم نیست. نظر ما این بود که برای استقرار عدالت، بر اقدامی که خلاف شرع نباشد، می‌توان انجام داد. اختلاف‌نظر عمدتا بر سر این نوع مسائل بود.

●«چون آقای راستی نماینده‌ام در سازمان بودند و از جناح راست سازمان حمایت می‌کردند و موضع مخالف نسبت به موضع ما داشتند، من و هم‌فکرانم تصمیم گرفتیم از امای برای استعفا از سازمان اجازه بگیریم و در نهایت، پس از عدم مخالفت با این امر از سازمان استعفا دادیم. تاآنجاکه به یاد دارم در این سال‌ها یک بار دیگر گویا در مجلس ترحیم یکی از بستگان آقای محمد صدر در مسجد الجواد با آقای راستی روبه‌رو شدم. ایشان محبت‌آمیز و گرم با من برخورد کردند. برخورد کوتاه بود، اما احساس بسیار خوبی در من ایجاد کرد.

●«مرحوم راستی در سال ۸۴ به اتفاق

را شایسته تصدی یک منصب می‌دانند، این است که نسبت به موانع پیش‌رو و راه‌حل‌های رفع آن شناخت روشنی داشته باشند و بعد وارد گود انتخابات شوند. به بیان حقوقی، انتخابات چیزی است مانند قرارداد اجتماعی. در هر قرارداد، موضوع قرارداد باید روشن و شفاف باشد. قراردادهایی که چنین نیستند، غالبا به مناقشات پایان ناپذیر می‌انجامند. انتخاب مسئولان نظام از سوی مردم، به مثابه امضای وکالت‌نامه‌ای است که موضوع قرارداد و حدود اختیارات وکیل در آن باید تا آن اندازه روشن باشد که نه موکل از وکیل خود انتظار انجام وظیفه‌ای خارج از موضوع قرارداد داشته باشد و نه وکیل خارج از حدود آن ادعای نمایندگی کند. شعارهای کلی و هيجان‌برانگيز انتخاباتی به خودی خود نمی‌تواند موضوع و حدود چنین قراردادی را معین کند. این برنامه‌ها هستند که موضوع قراردادهای انتخاباتی به‌شمار می‌روند.

بدون اینکه بخواهم وارد عرصه داوری درباره انتخاب وزرای دولت دوازدهم شوم، باید اذعان کرد در غیاب استراتژی‌های انتخاباتی صحیح و برخوردار از بنیان‌های منطقی تجربه‌شده، منازعات رسانه‌ای درباره شیوه انتخاب و معرفی وزرا، بیشتر در شکل و شمایل سهم‌خواهی و گاه بازی‌خواهی از فرد یا افراد پیروز انتخابات از سوی حامیان دوران انتخابات نمایان خواهد شد تا تلاش برای توسعه وظیفه‌شناسانه (برخاسته از نظام حق و تکلیف شهروندی) شهروندان در انتخابات، لاجرم به چنین سرنوشتی دچار و آرای‌شان مصادره می‌شود؛ به بیان دیگر، از چنین راهبردهایی- چنین نتایجی هم طبیعی و هم بدیهی است و اگر خلاف آن شود، خارق‌العاده محسوب می‌شوند. پیشامدهایی مانند گسست اتلاف‌های پیش از انتخابات در روزهای پس از انتخابات و جابه‌جایی افراد و گروه‌ها از یک جناح به جاح دیگر، پیامدهای ناخواسته‌ما منتظره این استراتژی‌هاست. به قول شاعر، خشت اول چون نهد معمار کج / تا ثرا می‌رود دیوار کج.

● «آشنایی من با مرحوم آیت‌الله راستی کاشانی بعد از تشکیل سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی بود. پس از اینکه در سازمان اولیه احساس نیاز می‌شد که ما به‌طور مداوم و در فواصل کوتاه با امام ارتباط بگیریم، درباره مسائلی که می‌خواستیم نظر ایشان

را مطرح کردم، ایشان هم پذیرفتند و خیلی زود این دیدار انجام شد. در این دیدار آقایان عرب‌سرخی وامام هم حضور داشتند. دیدار خوب و پرخاطره‌ای برای من بود و فضای آن هنوز برایم زنده است. گرچه ایشان به دلیل کسالت، از نظر جسمی خیلی ضعیف‌تر از ۳۵ سال قبل بودند، اما از نظر فکری همچنان قوی و به‌رزور بودند.

●« ایشان گفتند تمام مدتی که شما زندان بودید، من برای شما دعا می‌کردم. همه می‌دانند که مرحوم راستی اهل مداهنه نبودند و دلیلی هم برای مداهنه برای یک زندانی تازه‌آزادشده نداشت، بنابراین ابراز لطف و محبت ایشان را خالصانه و صمیمانه یاقتم. درباره مسائل کشور هم دردلد کردیم. در انتهای سخنان و زمان خداحافظی به ایشان گفتم: «ما اختلافات فکری با هم داشتیم، اگر بر اثر این اختلافات فکری احنایان زمانی برخورد‌های من غیراخلاقی بوده است، عذر خواسته و حلالیت می‌طلبم». پسر ایشان هم در حضور خودشان گفتند «اتفاقا حاج‌آقا چندبار از من خواسته که اگر ایشان در مجلسی بوده و علیه شما سخنی گفته شده و ایشان سکوت کرده‌اند، از شما حلالیت بطلبم».

●«دردلدن مسائل جدیدی نبود. بررسی اوضاع کشور در دوره ریاست‌جمهوری آقای احمدی‌نژاد و اوضاع‌واحوال کنونی از جمله این دردلد‌ها بود و در تمام زمینه‌ها اشتراکات زیادی با هم داشتیم. واقعا دردلد بود، نه‌اینکه به جمع‌بندی خاصی برسیم و بر اساس آن اقدامی نکنیم. دردلدی بود بین دوفنر که با هم سوابق مشترکی داشته و سال‌ها از هم جدا بوده‌اند.

●«برخی می‌پرسند اگر به سال ۵۶ و ۵۷ بازمی‌گشتید، مجددا انقلاب می‌کردید؟ باوجود اینکه امروز مخالف هر انقلابی هستم، پاسخ می‌دهم احتمالا بله؛ چون فضای ۴۰ سال پیش جهان، منطقه و کشور، فضایی انقلاب‌ها بود. وقتی مرحوم مهندس بازرگان در دانشگاه تهران گفتند که من بولدورز نیستم، همه انقلابیونی که در آن زمان در صحنه بودند، از این حرف بسیار شوکه و مایوس شدند. شاید برخی به ما انتقاد کنند که اگر شما معتقد هستید اصلاحات یعنی تغییر تدریجی، مرحوم بازرگان ۴۰ سال پیش به این نتیجه رسیده بود. شما ۴۰ سال دیر کردید. باید دانست حرفی که امروز منطقی و درست است، معلوم نیست الزما ۴۰ سال پیش هم درست بوده باشد و برعکس؛ یعنی اگر حرکت اصلاحی را امروز صحیح می‌دانیم، به این معنی نیست که ۴۰ سال پیش هم صحیح بوده است.

●«با توجه به مقدمه فوق، بسیار دشوار است که امروز بتوانم بگویم اگر به ۳۵ سال پیش برگردیم، هر یک از ما از چه موضعی دفاع خواهیم کرد. آنچه مسلم است، آگاهی‌ها و تجربیات همه ما در این ۳۵ سال افزایش یافته و قطعا کار با این آگاهی‌ها و تجربیات در ۳۵ سال پیش بازگردیم، مواضعمان تغییر خواهد کرد. در غیر این صورت همان مواضع قبلی تکرار خواهد شد.

آينه ديروز

۹ سال پیش در چنین روزی

کیمیا

- ولایتی، مشاور و مقام معظم رهبری در امور بین‌الملل: در انتخابات ریاست‌جمهوری کاندیدا نمی‌شوم
- محمد کوثری، نماینده مجلس: جوسازی برخی علیه رئیس‌جمهور نشانه سرخوردگی و ناتوانی آنان است
- حسین سلامی، فرمانده نیروی هوایی سپاه: قدرت موشک‌های زمین به زمین ایران فاقد محدودیت کمی است
- رضا سراج، رئیس سازمان بسیج دانشجویی کشور: دانشگاهیان سکولار محصول دانشگاه غرب‌گرا هستند
- احمد سالک، سخنگوی جامعه روحانیت مبارز: فروپاشی آمریکا و اروپا دور از دسترس نیست
- داودی، معاون‌اول احمدی‌نژاد: کاهش بی‌کاری و تورم را هم‌زمان دنبال می‌کنیم
- سیداحمد خاتمی، عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه: جامعه مدرسین هنوز وارد تصمیم‌گیری درمورد انتخابات نشده است

انتقاد

- علی لاریجانی، رئیس مجلس: راهی جز سرمایه‌گذاری برای خانه‌های سازمانی نمایندگان نداریم
- سازمان میراث فرهنگی همچنان زیر نظر ریاست‌جمهوری؛ مشایب با اختلاف سه رای معاون احمدی‌نژاد ماند
- محمدرضا باهنر، نایب‌رئیس دوم مجلس: فقط ۹ میلیارد دلار موجودی حساب ذخیره ارزی است
- طالبانی، رئیس‌جمهوری عراق، از آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی، رئیس مجلس خبرگان ایران، برای سفر به این کشور دعوت کرد
- دنیس راس، مشاور اوپاما در امور خاورمیانه: جلوگیری از هسته‌ای‌شدن ایران اولویت اوپاماست
- پورمحمدی، رئیس سازمان بازرسی کل کشور گزارش محرم‌نامه‌ای از آنچه «تخلفات مالی دولت نهم» نامیده به دو کمیسیون اقتصادی و برنامه و بودجه مجلس ارائه کرد

ایران

- مقام معظم رهبری: نسل انقلاب عقب‌ماندگی دوران وابستگی را جبران می‌کند
- احمدی‌نژاد در دیدار با سفرای چند کشور: دشمنی ایران و آمریکا ربطی به بقیه کشورها ندارد
- هاشمی‌شاهرودی، رئیس قوه قضائیه: هنوز بسترهای اجرایی کامل و عملیاتی‌کردن اصل ۴۴ آماده نکرده‌ایم
- ابومرزوق، نایب‌رئیس دفتر سیاسی حماس: برخی رسانه‌ها درصدد برهم‌زدن روابط ایران و حماس‌اند
- چامسکی، نظریه‌پرداز آمریکایی: افکار عمومی در آمریکا بر این عقیده است که ایران حق استفاده از انرژی هسته‌ای را دارد
- محمداسماعیل کوثری، نماینده مجلس: جوسازی علیه رئیس‌جمهور نشانه ناتوانی مخالفان است
- منوچهر محمدی، معاون آموزش و پژوهش وزارت خارجه: ایران مخالف گسترش ناتو به سوی شرق است

انتقاد

- مقام معظم رهبری: آینده از آن ملتی است که جوانانش کوشند، پرامید و اندیشه‌ورزند
- احمدی‌نژاد: موج حمایت مردمی از طرح تحول اقتصادی باید حفظ شود
- محمدرضا باهنر: اکنون که در روز مبدا هستیم پول چندان‌ی در ذخیره ارزی نیست!
- بروجردی، رئیس کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی: نتیجه تحریم‌ها تاکنون برای ما مثبت بوده است
- پورمحمدی، رئیس سازمان بازرسی کشور: با رویکردهای کنونی مبارزه با فساد به سرانجام نمی‌رسد
- حسین مهدانی، جانشین فرمانده نیروی مقاومت بسیج: بسیجیان متراکم از انرژی هسته‌ای هستند
- سیدمحمد خاتمی: گفت‌وگو میان ادیان بزرگ ابراهیمی در دنیا راهگشاست
- محمد مهدی مفتاح، نماینده مجلس: نباید مردم چشم به دست دولت برای پرداخت یارانه داشته باشند

جمهوری اسلامی

- مقام معظم رهبری: آینده از آن ملتی است که جوانانش کوشند و پرامید و اندیشه‌ورزند
- احمدی‌نژاد در دیدار سفیر جدید استرالیا: مخالفت ایران با آمریکا ربطی به رابطه با استرالیا ندارد
- آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی در دیدار اعضای کمیسیون صنایع و معادن مجلس: مشکلات کنونی اقتصاد کشور جدی است
- عباسپور تهرانی‌فرد، رئیس کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس: بیش از ۷۰ درصد کسری بودجه دولت مربوط به آموزش‌وپورورش است
- حمید بهبهانی، وزیر راه خبر داد: هوایپماهای ناوگان هما به ۱۵۰ فروند افزایش می‌یابد